

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štempelj) znese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Volitev deželnega poslanca za Notranjsko.

V zadnjem listu smo povedali, da bodo kmečke občine Postonjska, Senožeška, Bistriška, Planinska in Loška že 8. januarja v Postojni volile deželnega poslanca namesto umrlega g. Korena. Volilni možje ostanejo ravno tisti, ki so l. 1871 volili dr. Costo in g. Korena. Ti možje so si do sedaj ostali enaki in pri vseh volitvah volili kandidata od odbora Slovenije jim priporočenega. Nemogoče je, da bi se bili čez noč spremenili, in šli na limanice, katere jim mladoslovenci stavijo. Narod jim namreč za kandidata priporoča g. Hrena, Begunskega župana, katerega, kakor pravi, po Notranjskem pozna vsak človek. To tudi mi „Narodu“ pritrdimo ter pristavimo, da ravno zato, ker g. Hrena pozna vsak človek, se nikakor ne more verjeti, da bi ga tisti možje volili kdaj za deželnega poslanca, kateri so do sedaj dajali svoje glasove g. Korenu. Marveč mislimo, da bodo oni tudi zdaj zvesti ostali svojemu prepričanju, in 8. januarja za deželnega poslanca volili moža, kateri se bode potegoval za tisto geslo, za katero se je g. Koren boril že 12 let.

Koga naj tedaj volijo? Nekteri so mislili na grofa Hohenwarta. A nikakor ni upati, da bi grof Hohenwart hotel sprejeti kandidaturu na Notranjskem, odkar se je tam tako silno zoper njega agitiralo pri volitvah v državni zbor, dasiravno bi bila njegova volitev nekako zadostenje za obrekovanje, katero se je takrat o njem trosilo. Zopet eni imenovali so župana g. Zelena, ki se nam zdi popolnoma pripraven in sposoben za ta posel. Njegova delavnost za narodno reč, njegova vednost in značajnost znana je vsim Notranjcem. Odkar se borujemo za narodne svetinje, bil je g. Zelen vedno na strani

stare narodne stranke in si je na vso moč prizadeval za razširjanje narodne zavesti. Pri dosedanjih volitvah je bil vselej med volilnimi možmi, kateri ga tedaj vsi prav dobro poznajo. Zopet eni so imenovali gosp. Obrezo iz Čirknice ali g. Jeršana iz Unca. Oba sta izvrstna narodnjaka, o katerih se tudi ni bati, da bi vlekla z dr. Zarnikom, a gosp. Jeršan, kakor za gotovo slišimo, ne prevzame volitve; g. Adolf Obreza pa bi bil morebiti pripravljen prevzeti jo, če mu volilci skažejo svoje zupanje. G. Obreza je izveden pa tudi značajan mož, ki pozna potrebe naroda našega, kateremu je bil od nekdanj vdan z dušo in s telesom.

Ker volilcem nočemo vsilovati kandidata, ampak ga le priporočamo, bomo še le v prihodnjem listu določno oklicali ime tistega moža, katerega si bodo volilci sami izbrali.

Na vsak način pa menimo, da naj si notranjski volilci doma poiščejo kandidata za deželni zbor.

Zato prosimo, naj se za enega izmed imenovanih dveh odločijo in nam ga blagovolijo gotovo do ponedeljka (morebiti telegrafično) naznaniti, da ga v prihodnjem listu proglasimo za kandidata.

Rodoljubi, zopet nam je sloga in edinstvo za zmago potrebna, in če bi morebiti zdaj še katere misli navskriž bile, je s. t. m. v Postojni še čas složno stopiti na volišče!

Pristavek.

Ko je bil list že končan, prišel nam je dopis „Od Reke“ iz Notranjskega, v katerem se nam poroča, da se g. Hren Notranjcem ponuja za kandidata, da pa ondašnji volilci nameravajo voliti g. Adolfa Obrezo. — Dopis z listnico g. Hrena vred, objavimo prihodnjič.

Cerkev in šola.

K novemu letu 1873 je sloveči Alban Stolz v svojem koledarji za čas in večnost o novi šoli pisal to-le: Sedaj se pripravajo in trgajo za šole tako, da mi na misli prihaja Salomonova sodba. Prišle ste namreč dve ženski, kateri ste sicer vkupaj stanovale, pred Salomona kralja prav v naglici in v prepiru med seboj in tirjate, naj jima kralj razsodi pravdo. Pripetilo se jima je bilo po noči v njuni stanici nekaj prav sitnega. Imela je vsaktera svoje dete; zjutraj pa se pokaže, da je bilo eno mrtvo — poležano. Očitati si tedaj druga drugi: mrtvo dete je tvoje, živo pa je moje. In Salomon naj razsodi, katere je živo dete. Teško je bilo to, ker je vsaktera trdila in se rotila, da je živo dete njen rod, ne pa une, ki ga tirja po krivici. — Kaj bi bil storil ti, dragi bralec, na mestu Salomonovem? — Kralj Salomon pravi: Storimo po ravnopravnosti; prinesite meč in živo dete presekaite v dva enaka dela, in dajte vsakteri polovico, vsaj se nobena pritožiti ne bo mogla, da smo stranični ali enostranski.

Tedaj zavpije prva: Da, tako je prav; una-le naj tudi nima več, kakor jaz. — Druga pa pravi: Ne, dete moje naj se nikar ne umori; mar naj je ta-le ima živo. — Zdaj spozna kralj, katera je živemu otroku prava mati; ona ki je pokazala srce in v srcu ljubezen do njega. Tej je bilo živo dete prisojeno; una pa, ki je bila zadovoljna s polovico, je morala umakniti se s sramoto.

Enaka pravda se v novi dobi vrši v Evropi skor po vsih deželah, pa ne le za eno dete, ampak za milijon otrok, prav za prav za vse, ki so živi na svetu, ali imajo še priti na svet! Stranki, ki se pripravate za nje, ste dr-

Podlistek.

Infernali.

Novéla.

(Iz poljskega poslovenil A. Lukovič.)

I.

Mrzel veter žvižga po krakovskih ulicah in tudi ne ena zvezdica se ne sveti skoz črni zavoj oblakov. Temna noč je, ojster mraz in pozno zvečer; mesto je pust, luči se po malem uže vgasujejo, a le v enej hiši svetijo se še okna v celej vrsti v jasnej svetlobi — in odmev vesele godbe sentimentalno se meša s čudnim zbrizganjem vetra.

Po ulici koraka v naglem koraku v plašč zavit mladeneč, a naglo v sredi se ustavi; zarija razsvitljenih oken kaže njegov s smrtno bledestjo politi obraz.

Tik razsvitljenega poslopja je štacuna, v katerej še mala lučica brli; kupčevalec pre-

števa pri malej svetilnici svoj dobitok današnjega dne, a mlada, rudeča deklica nestrpljivo vanj gledaje si od mraza otrpneli roki drgne.

„Stanuje še tukaj zraven gospod Zlatovski?“ oglasi se neznani došlec.

„Stanuje, stanuje v bližnej hiši bogati gospod Zlatovski, a danes svatbo jedine hčerke z gospodom Prijemskijem obhaja. Želite si, gospod, še kaj?“

Mladeneč brez odgovora naglo odide in kakor je videla rudeča, kupčeva hčerka, vstopil je v razsvitljeno hišo.

II.

V naročji ljubljene Edmunda suka se krasna Štefanija v veselem plesu. Atlasova obleka objema jej lep postavo, bel venec vpleten v njene kostanjeve lase krasi jej mladostna, rudeča lica in dodava sličnemu obrazku čarovno krasoto; vse oči obrnjene so na ta lepi in krasni parek.

Kup gostov predere ta blede mladeneč in pri oknu mirno postane; črni lasje, nemarno

po čelu raztreseni, grobova barva njegovega obraza, divji zasmeh, vse to nadeja velik in občutljiv kontrast s to hrumečo zabavo in odločuje ga od te slovesne veselosti.

„Kdo je ta čudni človek?“ zašepeta neka družica svoje sosedu.

„Za Boga! Ta-le je Adolf! Bojim se za Štefanijo, bil je njen zaročenec.“

„A zakaj se nij ta zveza napravila?“

„Čujte! Oče Adolfov je umiraje, kakor vsak trdi, dosti veliko imetje zapustil, katero je tudi s svojim sinom vred Zlatovskemu v skrb izročil. Ko je Adolf polnoleten postal, naznani Zlatovski, da ubozemu mladencu nič ne ostane, in Adolf v Štefanijo zaljubljen, ni hotel nepravice njegovega računa pregledati, ter se o tej zadevi vradno Zlatovskemu zahvali, nadejaje se, da dobode s Štefanijo zadostno nagrado. — Pravili so pozneje, da je Zlatovski v tej zadevi ta pogoj postavil, da se Adolf na njegovo izrečeno željo v Varšavo poda ter si onda kako vradno službo dobi — in sedaj po dveh letih se sem še le povrne. Za gotovo vem,

žava, t. j., kovači deželjskih postav, vladarji in vradniki, pa cerkev, to je, glavarji cerkveni, duhovni in vsi dobri katoličani. Nekdaj je cerkev skor le sama skrbela za otroke; poznej ste država in cerkev ljubo se podpirale v skrbi za šolo; zdaj pa hoče država po nekterih deželah kar sama imeti šolske otroke ter cerkev potisniti iz šole; duhovni naj nimajo v šoli nobene reči več, razun kršanski nauk, pa še tega ne povsod. Država hoče ondi sploh nad vsimi otroci od 6. do 15. leta prav sama gospodariti po svojih šolskih služabnikih, kakor gospodari nad vojščaki. Pa še hujše je to vladarstvo kot pri vojakih, vojaki dobijo od države vsaj hrano, obleko in stanovanje; otroci pa naj bosí letajo in stradajo, država jim ne da nič, marveč morajo starši za posiljeno šolo plačevati še šolnino.

Država pravi: „Otroci so moji“. Cerkev pa pravi: „Ni res“; prvo pravico do otrok imajo starši, kateri so jih telesno rodili, in drugo ima cerkev, ktera jih je duhovno prerodila v svetem krstu za otroke božje. In kakor imajo starši pravico in dolžnost otroke vzrejevati in hraniti, tako ima tudi cerkev pravico in dolžnost svoje krščene po krščansko hraniti s podukom in vzgojo. — Na to pravi država: Čakajte, boste že videli, da imam jaz pravico, in — z eno roko sili otroka v šolo, z eno pa potiska cerkev iz šole.

Ako bi tedaj država, v kateri se tako godi, in cerkev kakor uni dve ženski v pravdi šolski prikazati se mogli pred kralja Salomona, kako bi pač rešil nju pravdo? To se zdaj lahko vé. Kakor takrat bi rekel: Kjer se kaže in je res kaj več ljubezni do otrok, tam je prava mati, in tej gre poglavitavo voditi vzrejo otroško.

Poglejmo, kje je pa več ljubezni do otrok, pri cerkvi ali pri državi.

Zveličar je djal: „Pustite malim k meni, kajti njih je nebesko kraljestvo“. Škofom in duhovnom velja beseda: „Kakor je oče poslal mene, jaz pošljem vas“. To je toraj škofom in duhovnom poklic, vselej in vsigdar skrbeti za otroke. To tudi delajo in so od nekdanj splovali. Cerkev, ne država, je prva ustanovila šole, kakor je ustanovila tudi duhovnije, župnije ali fare. To je tudi duhovnom vsim, v katerih ni še zamrl duh Kristusov, najljubše opravilo, otroke podučevati in vzrejevati za Boga. Kakor je novorojenemu ali prav malemu detetu najboljša oskrbnica mati, tako je šolski mladini in nepokvarjeni duši prava mati cerkev; služabniki njeni, duhovni, se toraj imenu-

jejo dušni pastirji ali oskrbniki. Otroci to sami čutijo; navadno so ljubeznjivo vdani duhovnu, če je ta le, kar mora biti, res duhoven in dušni pastir ali oskrbnik, in če le po školniku niso podšuntani.

Premislimo nekoliko, kakošni so bili mnogi deželjski vladarji do otrok: najprej v starodavnih časih. Svetli kralj ciganovski Faraon je sklicevaje se na blagor državin ukazal, naj se vsi novorojeni dečki judovski — ne bodi jih treba — potopijo v Nilu. Pozneje, vendar nekaj stoletij pred Kristusom, je grška država v Šparti sebi prilastila vse otroke. Kadar je bil kateri rojen, je prišel državnik ga ogledat. Dete, katero je bilo slabotno ali sicer napačno, so na državino ime vrgli med kako skalovje, da je poginilo lakote, ali da so ga pokrotile lisice ali podgane. Dete pa, katero je bilo krepko, so roditelji smeli tudi rediti; kadar je pa otrok nekoliko odrasel, je ponj prišel državnik ter ga odpeljal v mladenško vojarno ali kosarno, kjer je z drugimi vred na državne stroške vadil se boriti in moriti. — Poznej se vam prikaže v zgodovini kralj Herod. Ta je tudi iz državnih oziriv otročiče v Betlehemu in v njega pokrajinah poklati dal, kakor kake živalice. — Leta 1789 vstane prekucija na Francoskem. Tedanja država, kralj, je morala s prestola, nova država pa se je popela na krvavi oder. Novi krvoločniki so se koj polastili tudi otrok, češ, ti so državini, in izrejevati se morajo po njenih postavah. Nekaj otrok, tako imenovanih boljarjev ali veljakov, so koj po Faraonovo odbrali in potopili.

(Konec prihodnjič.)

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

— Konfesijonealne postave, ktere bodo državnemu zboru predložene, liberalcem ne bodo kaj vstregle. Med njimi namreč ni one o obligatoričnem civilnem zakonu. Dasiravno se taka postava ne strinja s prostostjo, ker sili ljudi podvreči se raznoterim določbam, ga vendar naši liberalci na vsak način hočeje imeti, ker je že vpeljan na Pruskem, za kterm pa Avstrija ne sme zaostati. Pa ministerstvo zdaj še ne bode predložilo te postave, ker so neki odločilni krogi pri dvoru zoper njo. Pa liberalci dobro vedó, kako pomagati si in že so začeli njihovi listi, v prvi vrsti ministerijelna „N. fr. Presse“, péti staro priljubljeno pesem, s katero so vedeli odpraviti že

konkordat, da si so tudi takrat dvorni krogi bili zoper to. Nobenih predlogov, pravijo, ljudstvo od pemskega Rudogorja do Adrije tako željno ne pričakuje, kakor ravno teh postav. Vlada naj le vpelje obligatorični civilni zakon in naekrat bode konec vseh homatij med državo in cerkvijo. Če bi pa ne hotela poslušati tirjatev ljudstva, zgubila bode zupanje, kterege je do zdaj imela, in ne bode se mogla več zanašati na liberalno večino državnega zbora. „N. f. Pr.“ opominja vrh tega še državne poslance, naj sami izdelajo dotično postavo, če bi je ministerstvo ne hotelo, in naj v ti reči čisto nič ne odjenjajo. Liberalni listi po raznih deželah bodo kmalo začeli péti to pesmico svojih dunajskih voditeljev, da bi potem ministerstvo, kakor nekdanj pri konkordatu, kroni zamoglo reči: „To ljudstvo tirja, in silno bode razkačeno, če mu ne spolnimo želje“. Ali bi ne bilo dobro, da bi se ljudstvo res oglasilo, in v peticijah ali adresah do cesarja izreklo, da nikakor teh postav ne želi in po nobeni ceni noče?

— Mladočeski poslanci so se vdali; Julij Gregr je v svojem volilnem govoru rekel, da razprtija med starimi in mladimi nima resnega pomena, in da boste obe stranki složno delovale, naj tudi nove volitve izpadejo, kakor že bodi.

— V Gališkem deželnem zboru bila je 30. dec. živahna debata o vravnavi novih zemljiščinih knjig. Rusini nameravali so storiti predlog, da se ta reč prepusti državnemu zboru, Poljaki pa so jim hudo nasprotovali. Konečno se je sprejel vladini predlog z nekterimi spremembami. Kowalski je predlagal potem resolucijo, da naj se te knjige spisujejo v poljskem in rusinskem jeziku, pa večina jo je zavrgla, ker že sodnijske gosposke skrbe za ravnopravnost obeh jezikov.

— Deželni zbori Koroški, Solnograški, Isterski in Bukovinski so že sklenjeni; drugi bodo svoje delovanje končali sredi tega meseca.

— Ogrski minister Szlavy je v gosposki zbornici hudo grajal tiste, ki s plačevanjem davkov zaostajajo. Pravijo, da bode ogrska vlada objavila imena tistih, ki so 1000 gold. davkov na dolgu.

— Hrvaški zbor je namesto g. Živkovič-a, ki je postal sekcijski načelnik, izvolil g. Krestič-a za predsednika.

Vnanje države.

Pruski liberalci radovedni pričakujejo novih volitev za državni zbor in se bojé, da ne bi imela katoliška stranka več zastopnikov, kakor doslej. Zbor se bode neki sklical na 12. februarija.

Na Francoskem se je osnovala neka družba, ktere namen je delati na to, da se bodo nedelje in prazniki zopet praznovali v duhu katoliške cerkve. Ali bi ne bila tudi pri nas koristna taka družba? Ne samo cerkvena zapoved, ampak to tirja tudi telesni blagor delavcev, ki so telesnega počitka potrebni.

— Bazaine je od božičnih praznikov sem že na otoku sv. Marijete. Vlada mu ni hotela dovoliti, da bi bil čez praznike ostal pri svoji družini. Ginljivo je, da 7letnemu sinčeku niso mogli ubraniti, da ne bi šel z njim. Žena se je naselila v bližnjem mestu Cannes, in ga sme ohiskati, kadar ji je ljubo. Pravijo, da ima Bazaine še nekaj pisem, ktera pričajo njegovo nedolžnost, in katerih pri sodnji le zato rabil ni, ker je bil njegov zagovornik prepričan, da ne bode obsojen. Zdaj pa neki hočejo objaviti ta pisma.

da je strastno ljubil Štefanijo in da ga je tudi ona ljubila. Bil je mladenec polu plemenitih čutil, a najlepših nadej. Zdi se, da je postal žrtva prejšnje povere, a Bog daj, da bi zguba premoženja edina mu bila nesreča . . .“

Mladi parek jenja plesati, ljubeznjiv smehljaj igra Štefaniji na ustih, ravno ko oči na Adolfa obrne — a smeh z rudečico zgine, zbledi kot stena in tresé se strahu zbeži do bližnje sobe.

Adolf pohiti za-njo.

„O Adolf! Adolf! Zakaj si danes prišel?“

„Zakaj danes . . . zato, da bi te draga Štefanija, v svatbinej svezi videl,“ odgovori jej vroče, a usta nemirno se mu tresejo.

„Moj oče je tako hotel . . . morala sem slušati . . .“

„Ti ne ljubiš Edmunda? . . . tedaj siloma . . .“

„Bože! Adolf! — Tebe nijsem tak davno videla — pisal si mi res večkrat . . . ali jaz bila sem še tak mlada . . . in potem . . . Edmund me ljubi . . .“

„Edmund te ljubi . . . a jaz te nijsem ljubila . . . ne ljubim več?“

„Ti si ljut, Adolf! — ljut, da me tak mučiš . . .“

„Ljut! Jaz ljut? — Ti mi še moreš tako očitati. Spominjaš se svojih pisem, one prisege pred podobo matere v grobu počivajoče? — Spominjaš se vseh tih nezvestih obljub?“

„Adolf! imej milost z menoj . . . ljudje naju gledajo . . . o Bože! kako se to konča!“

„Ničemnica verolomna! Ne zaslužiš tega; a zaradi spomina na minulost te oprostim očitne sramote — a vendar tirjam, da prideš na to mesto, kjer si mi prvo obljubo storila, da mi verna ostaneš do smrti. — Tam, kjer je podoba tvoje matere — tam te še en pot hočem videti.“

Štefanija strese se pri teh besedah, ali resen izraz njegovega pogleda jo prisili, da mu naravnost ž njim iti obljubi.

(Dalje prih.)

Gambetta utegne tudi za Bazaine-om na vrsto priti; listi že pretresajo, koliko je bil on kot diktator kriv nesreče Francoske. Ravno kar je na svitlo prišlo neko poročilo o armadi Bretanjski. Gambetta je bil po tem poročilu, 16. oktobra Keratriju dal povelje, da naj iz britanjskih brambovcev organizira novo armado. Bretanjski so goreli za vojsko in od Keratrija organizirana armada je štela 80.000 mož, a ker niso goreli tudi za Gambettovo republiko, poslal jim je Gambetta le za eno divizijo dobrih pušek, drugim pa tako slab, da niso bile za rabo. Keratrij je zaradi tega odstopil, vojska pa je bila od Prusov premagana in razstresena. Namesto hrabrim in zanesljivim Bretanjscem dal je pa Gambetta najboljše puške rudečkarski narodni straži, ki je po končani vojski v Parizu rogovilila in tam toliko hudega napravila. Tudi Gambetta tedaj ni vsega storil, kar je od njega zahtevala čast in dolžnost, da bi bil rešil Francosko.

— Vojni minister je skupščini predložil postavo, da se princi Orleanski definitivno vrste v francosko armado. Vojvoda d'Aumale bo brž ko ne imenovan za maršala namesto obsojenega Bazaine-a.

Španjski republikanski listi in vsi njihovi vnani pajdaši, med njimi tudi „Slov. Narod“, so neprenehoma svetu naznanjevali, da bodo Karliski kmalo vničeni in zatrti. Zdaj pa sami obstoje, da je severni del Španjske v njih rokah in je Moriones, o katerem so zmerom poročali, da zmaguje, moral hitro pobegniti po ladijah, da ga niso zajeli in vničili. Tolažijo se pa s tem, da so Karliski premagani na jugu, kjer se jih je blizu mesta Alicante zbralo okoli 10.000 mož. Brž ko ne je pa na tih novicah ravno toliko resnice, kakor na poročilih o zmagah Merionesovih. Tudi v Kartageni se republikancem nič kaj po sreči ne godi, ter se ravno tu razodeva nezmožnost republikancev, ker ne morejo premagati še te pešice ljudi. Če bi se upornikom trda godila, pripravili so si ladije, na katerih bi čez morje pobegnili. Nekteri slabost republikanske vlade pripisujejo diktatorju Castellar-ju. Pa kaj more on za to? Poskušal je vse, kar je mogel, in če ni dosegel, kar republikanci želé, je temu vzrok le to, da Španjska za republiko ni vstvarjena; le rudečkarska republika bi se nekoliko časa zamogla vzdržati, druga ne. Razun tega, da Karliski na severu gospodujejo in jim je dežela odprta, se je v Kataloniji vnel upor deloma za republiko, deloma za monarhijo, in vneti se utegne tudi na jugu, še celó v Madridu slabo stoji za republikance, ker se tam neka monarhična stranka poteguje za Alfonza, sina poprejšnje kraljice Izabele. Največ pri tih bojih trpi Španjsko ljudstvo, kteremu pa še hujše stiske in borbe žugajo.

Ruski listi pišejo, da so Angleži v zadnji vojski s kanoni podpirali Kivanskega kana. Obnašanje med Ruskimi in Angležskimi prebivalci v unih deželah je zategadelj čedalje bolj napeto, da-si se vojske med njimi še ni bati. Vladi ste si namreč zdaj še prijazni in 30. decembra odšel je Angležki princ na Rusko po svojo nevesto.

Dopisi.

Iz Središke okolice 28. decembra. Δ. Postava od 22. decembra 1872, člen V., pravi, da mora vsaj meseca oktobra vsakega leta krajni šolski svet imeti sejo, ter občinam naznaniti proračun za sledečo leto in razdeliti na posestnike, kar bi pri računu primanjalo.

Toda krajni šolski svet v Središču se nič ne briga za postavo, ker ima komaj v decembru seje, ki bi imele biti vsaj že meseca oktobra. Ne vem, ali bi to krivdo pripisal g. predsedniku šolskega sveta, ali pa udom. Udje šolskega sveta bi pač morali g. predsednika na postavo opozoriti ter ga siliti, da skliče sejo, a pred vsem je to predsednikova dolžnost; on je glava, mora tedaj postavo razumeti in se nje strogo držati.

Člen VII. šolske postave pravi, da občine imajo redno plačevati šolske stroške in sicer tri mesece naprej. — Občine bi to gotovo storile, ako bi šolski svet v Središču to ob pravem času določil; za tekoče leto so imeli zaradi proračuna sejo še le 23. septembra, kako bodo tedaj občine vplačevale redno in to tri mesece naprej? V pismu od 10. decembra g. predsednik občinam piše, da bode on „andere Massregeln ergreifen“, ako ne vplačajo šolskih stroškov o pravem času. Vidite gosp. predsednik, kako se sami bijete po vaši „keblači“. Vi hočete občine „massreglovati“, ko bi občine Vam naštele Vaših nepostavnost za cel koš. Vi bi imeli pravico „massreglovati“ občine, pa dokler boste Vi tako nepostavno ravnali, se občine ne bodo vstrašile Vas, še manj pa Vaših „massregelnov.“ Ako hočete občine kriviti, da ne spolnujejo svojih dolžnost, primite Vi sebe za nos in si recite: Ti Korel, ker ti tako nepostavno ravnáš in ne spolnuješ svojih dolžnost kot predsednik, kako hočeš siliti občine, da bi spolnovale dolžnost proti šolskemu svetu?

Vprašati Vas moram na dalje, kako dolgo boste še občinam dopisovali nemški? Ako Vi čislate svoj jezik iz „rajha“, mislite mar, da ga občine tudi tako čislajo? — Vi z nemškimi dopisi delate sramoto Središču in okolici, ki slovita za slovenska. So sodnijski, notarski in drugi uradi, ki na zahtevanja dopisujejo občinam v njim razumljivem slovenskem jeziku; in Vi? Ali mar mislite, da mora vse tako biti, kakor Vi hočete, ker ste prišli do časti predsednika v šolskem svetu, kakor bi Vi hoteli? Sicer pa Vas ne moremo siliti, da bi nam dopisovali v slovenskem jeziku, ker kot nemeec iz „rajha“ slovenski ne znate, kot strasten nemškutar pa tudi nečete znati in se ne naučiti, občine imajo pravico tirjati, da se namesti zapisnikar, ki je zmožen slovenskega jezika v besedi in pisavi. To bi zmanjšalo sramoto, ktero g. predsednik delate s svojim nemškim uradovanjem. Varuj pa Bog občine, da bi jim dopisovali v taki slovensčini, kakor jo Vi govorite in pišete.

V števil. 99. „Slov. Naroda“ I. I. pravinek ud šolskega sveta, da g. predsednik ni nasproten slovenskemu jeziku. O kako zaušnico si s tem daste sami sebi! Ako g. predsednik niste nasprotni slovenskemu jeziku, zakaj pa kot predsednik slovenskega šolskega sveta slovenskim občinam nemški naznanjate svetove sklepe? Zakaj pri sejah, kjer so razun Vas sami Slovenci, nemški govorite in sklepate, in le takrat, kadar je treba udom podpisati (se ve da ud nemškega jezika nezmožen, ne ve kaj podpiše), se zaderete: Podpišite se! Sicer pa Vam je nek ud šolskega sveta rekel, da se ne bode več vdeležil sej, ako bodo še dalje nemške in tudi ne podpisal zapisnika, dokler se mu ne prebere v slovenskem jeziku. Vi g. predsednik, se boste gotovo opravičevali zaradi nemškega uradovanja ter rekli: Saj vedo udje krajnega šolskega sveta, da sem nemeec in ne znam slovenski govoriti, še manj pa pisati. Pa odgovorim Vam: Vi znate, da za Vas voljo ne bodo udje šolskega sveta šli v „nemški rajh“ nem-

ščine se učiti; Vi ste znali, da v okolici manjka mož, ki bi bili nemci ali saj nemščine zmožni, Vi ste znali, da je Središče z okolico čisto slovensko, in je neobhodno potrebno, da bi bili zmožni slovenskega jezika v govoru in pisavi; zakaj ste se tedaj pustili voliti za predsednika? zakaj ste prevzeli predsedništvo in se potezali za čast predsednika krajnega šolskega sveta?

Ne morem se pa zadosti čuditi tudi udom šolskega sveta, kako so mogli izvoliti si takega moža za predsednika, ki je ne samo strasten nemškutar, ki zaničuje naš jezik in celo našo narodnost, ampak ki je vrh tega še protestant in zasmehuje naše cerkvene in verske reči, ter mu je vera: vsaki dan poln trebuh! Kam ste tedaj zašli! Za predsednika čisto slovenske šole si volite nemca in za katoliške šole si izvolite za predsednika protestanta! Slobodno Vam rečemo: Bog vam grehe odpusti, saj niste znali, kaj ste delali.

Pa obrnimo se zopet k predsedniku šolskega sveta. Tudi Vaše uradovanja, g. predsednik, ali Vaš „Amtsfiefigkeit“ jako daleč ne sega, ker taki listi, kakor jih Vi pišete občinskim uradom od krajnega šolskega sveta, niso nikakor uradna pisma, ampak „Schmierzetteln.“ Uradna pisma morajo biti na celih polah, ne pa kakor pri Vas, ki na kak mali papirček „črbekate“ ter ga pošljete v imenu krajnega šolskega sveta občinskim uradom. Menda ste dobili kako uradno pismo, ter bi morali znati, kako da se uradom piše? Da pa nikdo ne bode rekel, da to res ne bi bilo, pošljem slavnemu vredništvu „Slovenca“ v prilogi listič, kterega je g. predsednik poslal nekemu občinskemu uradu, ter prosim, da ga vsim radovednim dá v pogled, da se prepričajo o resnici mojega dopisa. Meni ni za obrekovanje ali pa hujskanje, toda ker je preveč, ne morem več požirati, in izve naj to tudi svet.

Konečno Vas, g. predsednik, še prosim, da bodite za naprej bolj pravični našim tirjavam. Dopisujte občinam v razumljivem slovenskem jeziku, sicer Vam bodo občine nazaj pošiljale Vaše dopise. Ravnajte pri sejah bolj postavno, imejte jih ob pravem času in predlagajte sklepe v slovenskem jeziku. Če boste tako delali, bodo občine posnemale Vas in ubogale. Sicer pa Vas že poznam, da boste na ta moj dopis umivali se, ter vzeli na pomoč graško „Tagespošto“, da se v njenih predalih opravičite in izlijete svojo jezo nad nami z obrekovanjem naše narodnosti in naše vere. Pa to bo slabo opravičenje in če boste kak repenčili se in šopirili nad mojim dopisom, Vam bom še z drugimi rečmi postregel. Za ti čas pa — z Bogom!

Poslano.

Jurčič, Zarnik, Vošnjak in Razlagovci govorijo v svojim „Moniteurju“ št. 298, potem, ko se ne morejo odločno izraziti, ali je gorenjska Razlagova nezaupnica po njihovih mislih „falzifikat“ ali kaj: „če bi mi hoteli, v štirinajstih dneh imajo fajmošter Tavčar, Grabrijan, Barbo, Costa itd. ne izvzemši Bleiweisa vsi fulminantnejo nezaupnico se še več kmetskimi podpisi.“

Ker mi Notranjci nikakega povoda, če ga tudi z Diogenovo svetilnico iščemo, ne najdemo v dosedanjem skozi in skozi poštemem postopanju naših deželnih poslancev, da bi jih mogli količkaj grajati, je le bolj predrzno kot prečudno. Kdo, kje in s kakimi sredstvi? (K večemu sleparskimi Ured.), da misli iz Razlagove prepadle koterije nezaupnico našim

rrlim, neomahljivim deželnim poslancem na dan spraviti. Kakor vse kaže, je predrznost že tiste meje prestopila, kot od gospodarja, kateri žlahna debela po svojem zemljišču seka zato, ker mu bo premoženje prodano.

Vpila je ta koterija ob času pred zadnjimi volitvami za državni zbor: „Notranjci, ne dajte se od klerikalske druhali kot ovčja čreda voditi, in volite poslanca, kterega ste si v Postojni sami izbrali! (sic)!. In sedaj — sedaj se predrzne ta Jurčič-, Zarnik-, Vošnjak- in Razlagova iz Štajrskega k nam pobegniva brezverska svojat vpiti: „mi zamoremo kmetovalske volilce za nezaupnice njihovim deželnim poslancem kot ovčjo čredo vporabiti.“

Če ravno smo mi Notranjci prepričani, da tiste može izmej nas, kateri bi za omenjeno brezversko, sleparsko in predrzno svojatno taval, prav brez vse skrbi na prstih ene roke naštejemo, je vendar za nas sramotno, da se upa omenjena z našimi žulji se zdržijoča svojat trditi, da zamore takorekoč o nas brez nas sklepati, vendar odbijamo to z lažnjivimi, prenapetimi in zapeljivimi sredstvi v naše meso vrvano Jurčič-, Zarnik-, Vošnjak- in Razlagovo nakáno kot tendencijozno predrznost. —

Vedite, da akoravno ste s svojimi sleparskimi sredstvi in združenjem s c. k. in drugimi nemškutarji si priborili sedež v državnem zboru za svojega „Šefa“ na naš račun s svojim sleparstvom mej nami blizo konca, in dobro si zapomnite da mi v resnici nismo in nečemo „vaša čreda“ bti. In naznačili smo vam tudi že večkrat, da, če se bo nam potrebno zdelo, v takih in enasih zadevah sveta iskati, ga hočemo le edino pri našem očetu dr. Jan. Bleiweisu iskati, kteremu ste se vi pridržnili, nezaupnico napovedati!!!

Čez vse čudno je Vaše vedenje tudi v tem, ker ste goriškega poslanca g. Črnetu križali ob času, ko je od svojih volilcev nezaupnico dobil, in to, kakor ste najbolj mogli; a zdaj, ko je Vaš vodja dr. Razlag mimo Vaše lastne in družih dosedajih ustmenih in pismenih mnogih nezaupnic tudi od svojih pravih skupnih volilcev zasluženo nezaupnico skupil, Vi njega, mesto da bi ga še z večjo grajo iz narodno-voditeljske skupščine podili, kakor Črnetu, kateri je svoje pregreške opravičil ali saj opravičiti si prizadjal, ga pa še povzdiguje ter njegov odstop z nekako ostentacijo zabranujete!! Čudili smo se g. Črnetu, da ni očigled takih borb in pregrenkih, večidelj tudi nazasluženi obrekovanj od poslanstva odstopil, ali čudom čuditi se moramo, da dr. Razlag, kateri je, po Vaše rečeno: „die Perle im nationalen Lager“, da govorimo po Vaše, da ta Vaša „perla“ je še bolj trdovratna kakor „črni Črnet“

Ne pozabite latinskega pregovora: Nimius sui amor rad x malorum est omnium. (Presilna ljubezen do sebe je korenina vsega zla.)

Notranjski volilci
za deželni in državni zbor.

Domače stvari.

Današnji list se pošlje vsim dosedanjam naročnikom in tudi nekterim drugim rodoljubom na ogled; kdor bi ga ne hotel sprejemati, naj ga blagovoljno pošlje nazaj.

Vredništvo.

(Šole) se bodo pričele še le 21. januarja. Namesto tega pa se bodo, kakor pravijo, potegnile za nekoliko časa v mesecu avgustu. Čemu to podaljšanje, nam je nerazumljivo, ker

kože že pojenjujejo in jih je po uradnem izkazu do sedaj zbolelo le 97, umrlo pa samo pet. Novomeške šole se pa prično 27. januarja.

(Mestni odbor ljubljanski) je imel 29. dec. p. l. sejo, v kateri je župan Dežman naznanil med drugim, da se sme ustanova, po mestnem odboru osnovana, imenovati po cesarjevem imenu in da se je 300 revnih učencev obdarilo z obuvalom. Od 1900 gl., kateri so se bili namesto svečave nabrali po Ljubljani, se je okoli 700 gold. porabilo za obleko najbolj revnim otrokom, ostali znesek se je razdelil ubogim, le majhna svota je še ostala v županovih rokah. Bolnišnica za kozave v Trnovem se je odprla in sprejelo se je 11 bolnih; vendar se bo morala razširiti, ker se bodo vsled dogovora z deželnim odborom prejimali tudi nemestni bolniki. Župan zahteva, da se mu dovoli za ta namen potrebni denar. — Dr. Keesbacher graja magistrat zavoljo nezadostljivih priprav gledé kozá; nihče od magistrata se ne zmeni za to, nihče ne gleda na to, da bi se bolnišne sobe prezračile in desinficirale, kozavi se vozijo po fijakarjih itd. Po njegovem nasvetu se sklene sklicati nemudoma zdravniško komisijo, ktera ima stalna biti, dokler kozé ne nehajo, posvetovati se o pripomočkih in vse vrediti, kar bi se zdelo potrebno, da se epidemija kmalo zaduši in dalje ne širi. Iz tega namena se dovoli županu neomejen kredit proti temu, da pozneje račun položi. — V tajni seji so se oddale tri magistratne službe, tajnikova gosp. dr. Hudecu, koncipijentu pri g. dr. Costi. Magistratni svetovalec g. Gutman je bil vpokojen.

(Iz seje opravičnega sveta banke „Slovenije“.) Opravični svet je imel sejo 21. t. m., ki je trajala od 3 do 7¼ popoldne. Navzočih je bilo poleg predsednika deset opravičnih svetnikov. Naznanjeno je bilo da gosp. Danilo ni prevzel mesta glavnega tajnika, ker mu je odmerjena plača mesečnih 150 gold. bila premajhna in ker hoče le provizorično služiti; — potem, da je ministerstvo prememblo pravil, sklenjeno v zadnjem občnem zboru, potrdilo. Pogodba s trgovcem Edvardom Vio-om na Dunaji, ki prevzame ondašnje podružnico na podlagi pavšala, se je potrdila in sklenilo, da tudi Pražka podružnica se ima pavšalirati. Sklenila se je prememba §. 54. bankinih pravil v tem oziru, da se natanko izreče, kaj da je naloga preglednikov bankinih računov. — Gospod Ivan Vilhar, ki se je odpovedal ravnateljstvu, edino le zarad premnogo drugih lastnih opravil, je pa na prošnjo predsednika in vsega opravičnega sveta obdržal posel ravnatelja do občnega zbora. Poslednjič se je sklenilo, da se vnovič razpiše služba glavnega tajnika.

(„Banka Slovenija“). K poročilu o seji opravičnega svetovalestva banke „Slovenije“ 21. decembra še dostavljamo, da se bode plačeval od novega leta naprej kupon za drugo polovico l. 1873 z 2 gold od akcije.

(Kako c. k. oficirji častijo novo leto.) Piše se nam: 1. prosenca t. l., pol sedmih zjutraj pride truma c. k. oficirjev od strelišča proti šenklavški cerkvi tako razgrajoča, da ljudje od službe božje iz šenklavške cerkve prihite gledat, kaj je. Razgrajajo memo cerkve, zabavljajo najgrše čez cerkev, papeža, njegovo nezmotljivost, se posmehujejo, kolnejo i. t. d.

Že na šolskem trgu so se bili znosili nad vodnjakom, trombali vodo, pri šenklavški cerkvi pa motijo ljudi, kateri mislijo, da morebiti policija pelje pijano druhal v zapor. Rokodelski fantje jih spremljajo in se jeze nad omikanimi kavalirji, — gospé so izrekale nevoljo nad

njimi. Kaj naj se zahteva od kmeta, če representanti omike tako rogovilijo!

(Notranjci) so, kakor se nam piše, za trdno pričakovali, da bode dr. Razlag vsled nezaupnice gorenjskih volilcev odložil svoj mandat, ter so pričakovali, da jim ga bodo mladoslovenci na Notranjskem vsilovali za kandidata namesto umrlega g. Korena. Mi pa mislimo, da g. Razlag ravno zavoljo tega noče se odpovedati poslanstvu; če odstopi namreč na Gorenjskem, bi ga morali njegovi mladoslovenski častitelji dosledno na vsak način priporočati na Notranjskem. A ker za deželni zbor ne bodo volili tisti, ki so volili za državni zbor, se mladoslovenci sami boje, da bi dr. Razlag na Notranjskem morda ne bil voljen, kar bi bilo zanj še večji nezaupnica, kakor od Gorenjcev mu poslana. Zato je za Razlaga in za nje važniši, da ne odstopi, dokler volitev na Notranjskem ne bo dognana. Se ve, da bode skušal dr. Razlag tudi potem še obdržati svoj mandat, pa čujemo, da mu gorenjski volilci hočejo pismeno potrditi, da nezaupnica ni falsifikat, ampak istina.

Eksekutivne dražbe.

7. januarja. 3. Čuk-ovo iz Loma (2004 gl.) v Idriji. — 3. A. Košak-ovo iz Brezovice (505 gl.) v Zatičini. — 3. Jan. Dormiš ovo iz Paken (3950 gl.) na Vrhniki. — 3. Jan. Kristanc-ovo iz Moš (2197 gl.) v Kranji. — 3. Jan. Perjatl ovo iz Slatneka (1255 gl.) v Ribnici. — 3. J. Fakin-ovo z Otečvrha (3200 gl.) v Zatičini. — 2. Jan. Intihar jevo z Visokega (1344 gl.) v Ljubljani. — 2. Fr. Žive-ovo iz Ganič (535 gl. 60 kr.) v Ljubljani. — Aleš Vesel-ovo z Lipoglava (2100 gl.) v Ljubljani. — 2. Ant. Princ-ovo z Bičje (3162 gl.) v Ljubljani. — 2. Al. Vodnikovo z Podlipoglava (302 gl.) v Ljubljani. — 2. Jož. Mavrin-ovo z Vrtač (345 gl.) v Črnomlju. — 2. Jan. Zaje-ovo iz Zajčjega vrha (298 gl.) v Črnomlju. — 2. Lj. Prečern-ovo (1000 gl.) v Radoljci. — 1. Ant. Brolih-ovo v Dravljah (120 gl.) v Ljubljani. — 3. Jan. Garbajs-ovo iz Podgorice (1915 gl.) v Ljubljani. — 8. jan. 3. L. Jerebec-ovo (630 gl.) na Vrhniki. — 3. A. Verlec ovo iz Jlovk (1830 gl.) v Kranji. — 3. Jan. Braun-ovih dedov (6750 gl.) v Kočevju. — Jan. Kreuzmajer-jevo (750 gl.) v Kočevju. —

Telegrafične denarne cene

2. januaria.

Papirna renta 69 45. — Srebrna renta 73 90. — 1860letno državno posojilo 104.—. — Bankine akcije 1023 — Kredite akcije 238.—. — London 112 40. — Srebro 105 85. — C. s. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.98 ¼.

Denarstvene cene.

31. decembra.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69 35	69 50
5% renta v srebru	73 90	74 10
Srečke (lozi) 1854. l.	99.—	96 50
„ „ 1860 l. celi.	103.50	104.50
„ „ 1869. l. pol.	109.—	110.—
Premijski listi 1864. l.	133.50	134.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—
Krajske, koroške in primorske po 5%	85.—	89.—
Ogerske po 5%	75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	77.—
Sedmogradske po 5%	73.—	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	1006.	1008.
Unionske banke	98.25	98.50
Kreditne akcije	237 50	238.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	880.—	885.—
Anglo-avstr. banke	135.50	134.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	167.—	168.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	—	117.—
„ „ 50 „ „ „	—	53.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „ „	34.—	35.—
Falš-jeve „ 40 „ „ „	—	22.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	31.50	32.—
St. Genois „ 40 „ „ „	22.50	21.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.—	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.35	5.36
Napoleonsd'or	9 01	9.20—
Srebro	106.50	107.—